

Szerkesztőség kiadó hivatal és nyomda
Köszvény, St. Barón
Sp. (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
Kiadóhivatal - 977
N. Sz.

Írások kizárólag a szerkesztőséghez cím-
rezendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — — 1.50

1925 október 21 Szerda

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 240 szám

5686. Marchesvan 3

A tájékoztatlan közoktatásügyi miniszter

Duca külügyminiszter, a kormány egyik nagy ígéője Genfben szelid szemrehányást tett az erdélyi kisebbségi egyházak képviselőinek. — Bukarest — mondotta a külügyminiszter szellemesen — sokkal közelebb van önökhöz, mint Genf. Ha valami panaszuk van, miért nem jönnek Bukarestbe, nálam mindig nyitott ajtóra találnak.

Az egyházak képviselői felvilágosították a külügyminisztert, hogy a kisebbségek térdig kopartták már el a lábukat a Bukar-stbe való járkálással, különösen az iskolásérelmek ügyében, de mindannyiszor eredménytelenül tértek vissza. Duca külügyminiszter — könnyen tette, hiszen a közoktatásügy nem az ő részorja — megígérte, hogy a magánoktatásról szóló javaslat kisebbségnyomorító szakaszait enyhíteni fogják.

Jó néhány hete már annak, hogy ez a nagylelkű ígéret Genfben elhangzott. Ugy látszik, Duca minisztert a genfi betegség kerítette hatalmába, az ugynevezett nagylelkűségi roham, amely betegségnek különös szimptomája, hogy mihelyt a páciens Bukarestbe érkezik, nyomban megszűnik. A jelekből ítélve a külügyminiszter ur elfelejtett szólni a közoktatásügyi miniszternek arról, hogy az ő nevében is milyen kötelező ígéretet tett Genfben. Vagy ha mégis szólt, akkor Anghelescu miniszternek rövid a memóriája és ő van azon a véleményen, hogy ami Genfben igaz, annak nem muszáj feltétlenül Bukarestben is igaznak lennie.

A közoktatásügyi miniszter ur mostanában Erdélyben járt. Nagyváradon egy hírlapíró különböző kellemetlen kérdésekkel lepte meg Anghelescu minisztert. A közoktatásügyi miniszter nem zavartatta magát, hanem szédületes tájékoztatással kápráztattal el a hírlapíró. Egyszerűen kijelentette, hogy ő semmiről sem tud. Nem tud arról, hogy mi történik a kisebbségi iskolákban, nem tudja azt, hogy az iskolaépítési „önkéntes adományokat” a végrehajtó szedi be, legfőképpen pedig nem tudja azt, hogy Duca mit ígért Genfben, különben is őt mindez nem nagyon érdekli, hiszen ő nem politikus, hanem közoktatásügyi miniszter.

A megkülönböztetés valóban jó. Anghelescu nem politikus, hanem közoktatásügyi miniszter. Így azután végtelenül leegyszerűsödik a dolog. A kormány politikai tagjai politikából itt ott megigérik, hogy egyik-másik közoktatásügyi sérelmet megszüntetik, de Anghelescu miniszter, aki nem foglalkozik politikával, erről nem vesz tudomást és minden marad a régiben.

Megnyílt a jugoszláv parlament új ülészaka

Bukarest, október 20. Belgrádból érkezett jelentés szerint a szkupcsina tegnap megnyílt. Kicsen-
vicsot választották meg házelnöknek. Pasics miniszterelnök hosszabb beszédben kifejtette, milyen óriási haszon hármlik az országra abból, hogy sikerült megegyezést létrehozniok a Radica-párttal.

Az összes ügyvédi kamarák tiltakoznak az új perrendtartás életbeléptetése ellen

Bukarest, október 20. Az ország egész területéről beérkezett határozatok szerint az ügyvédi kamarák en block tiltakoznak a perrendtartás gyorsításáról szóló törvény ellen és kérik annak hatályon kívül helyezését. A panaszok megegyeznek abban, hogy az új rendelkezés értelmében a tárgyalások sokkal lassabb mederben folynak s olyan terminustorlódások állottak elő, hogyha idejében intézkedés nem történik, az igazságszolgáltatás csúszdába kerül.

A romániai szocialista federációk az anyanyelv szabad használatáért

Kimondották a demokratikus polgári pártokkal való kollaborációt a községi választásokra

(Bucuresti-Bukarest, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint már jelentettük, október 18. és 19-én tartották a romániai szocialista federációk közös ülésüket Bukarestben. Az értekezleten résztvettek a Regát, Bukovina, Erdély és Bánát szocialista pártjainak delegátusai. Az értekezlet tárgysorozatának egyetlen pontja a községi választások ügye volt. A delegátusok vitája a szocialista pártok új községi programját eredményezte. E program szerint a szocialista pártok követelik az általános, titkos, egyenlő és proporcionális községi választójogot a község minden 20 éven felüli lakosa részére, nemre való tekintet nélkül, nem tekintve azt sem, mennyi ideig lakik a községben.

A megválasztottak a községi tanácsokban szabadon használhassák anyanyelvüket. Mindazon községekben, ahol a lakosságnak legalább 10 százaléka valamely kisebbségekhez tartozik, a kisebbségek nyelvét értő tisztviselők alkalmazandók és a kisebbségeknek saját anyanyelvükön legyenek kérényezési jogok.

A szocialista párt elvileg ezzel a pártprogrammal megy a községi választási küzdelembe. Miután azonban a federációk tisztában vannak azzal, hogy a jelenlegi közigazgatási törvény mellett a párt — bármennyire is szeretné egyedül felvenni a küzdelmet a többi polgári párttal szemben, — a liberális reakciós rendszer által használni szokott reakciós választási eszközök mellett egyedül kellően érvényesülni nem tudna, elvben kimondotta a polgári pártokkal való kollaboráció lehetőségét.

Ami magát a kollaborációt illeti, a régi királyságban és Bukovinában a parasztpárttal folynak a tárgyalások, amelyek sikerrel is biztatnak. A többi országrész demokratikus pártjaival szintén lehetséges az együttműködés s ha a parasztpárt és nemzeti párt közös listával menne küzdelembe, úgy utóbbi pártra is vonatkoznék a parasztpárttal valószínűleg lérajövő megegyezés. A román demokratikus pártoktól eltekintve, a kisebbségi pártokkal való együttműködés is lehetséges.

Guza lugosi képviselő akar lenni

(Bucuresti-Bukarest, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Goga Octavian és Guza között állítólag újból tárgyalások vannak folyamatban, holott Averescu tábornok nyíltan is rosszaságát fejezte ki a néppártnak ilyen uton való diszkreditálása miatt. Maga Goga is cáfolta ezeket a híreket, mégis a „Cuvantul” azt állítja, hogy Goga közvetítő szerepet vállalt Guza és Bratianu között. Guza professzor egyébként Lugoson, Bibera Victor elhalálása folytán megüresedett kerületben antiszemita programmal jelölteti magát.

Anghelescu nem akar tudni semmiről

A tintatartó miatt elbuktatott diákok nem kapnak új érettségi terminust. „Anghelescu miniszter nem foglalkozik politikával”

(Oradea Mare-Nagyvárad, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Anghelescu közoktatásügyi miniszter, aki, mint az Uj Kelet megírta, erdélyi inspekciós körutja során Nagyváradra érkezett, következetesen kitérni igyekezett az elől, hogy a sajtó részére nyilatkozatot adjon. Tegnap este Anghelescu miniszter Regman prefektus társaságában az egyik nagyváradai kávéházban ült, amikor a „Rapid” munkatársa hozzálépett és nyilatkozattételre kérte fel. A közoktatásügyi miniszter és a hírlapíró között a következő érdekes beszélgetés folyt le:

— Milyen tapasztalatokkal távozik Erdélyből és különösen Biharmegyéből az iskolákat illetően?

— Az iskolák építésével — mondja Anghelescu — a legnagyobb mértékben meg vagyok elégedve. Eddig 84 új iskola épült fel teljesen. Biharmegyében 40-et most hoznak terő alá és mintegy 90 van épülőben.

— Mi a véleménye a kisebbségi felekezeti iskolákról a Miniszter Úrnak?

— A magyar iskolákat nem látogattam meg s így azokról nem mondhatok semmit.

— Duca külügyminiszter Genfben a magyar felekezeti iskolafentartó egyházak kiküldöttjei előtt szemrehányást tett, hogy miért döntött elött szemrehányást tett, hogy miért nem mentek panaszokkal Bukarestbe, ahol sokkal többet elérhetnek, mint Genfben. Ezenkívül pedig ígéretet tett arra is, hogy revízió alá veszik a sérelmeket. Mi a véleménye erről Miniszter Úrnak?

— Nem tudok semmit sem arról, hogy mit ígért Duca Genfben, az egyházak képviselőjének.

— Miniszter Ur! A fennálló rendeletek értelmében senki sem lehet arra kötelezve, hogy iskolaépítéshez önkéntes adományokkal hozzá-

járuljon. Ezzel szemben végrehajtják a szegény földműves parasztoktól a kirótt „adományokat”.

A miniszter erre a legnagyobb hidegvérrel a következőket mondotta:

— Erről mindaddig nem tudtam semmit. Az Ön előadása alapján tudom csak, hogy az adományok végrehajtás terhe mellett kötelezőek. Meg fogom indítani ebben az ügyben a vizsgálatot.

— Azon magyar diákok, szülei, akik különböző formahibákból, így például amiért nem vittek tintatartót az érettségire s így el-
estek attól, hogy vizsgát telessenek, küldött-ségileg miniszter urhoz készülnek, hogy kérjék, tűzzön ki számukra új érettségi terminust.

— Az érettségi vizsgálatokra vonatkozólag a törvény úgy intézkedik, hogy évenként kétszer lehet érettségizni. Juniusban és októberben. A törvény rendelkezésétől nem lehet eltérni.

— Közelednek a községi választások — mondja az újságíró — és több helyen a liberális párt olyan értelmű ajánlatot tett a kisebbségnek, hogy velük való kollaborálás esetén több sérelem között az iskolásérelmeket is korrigálják és az iskola politikában is enyhülés fog beállani. Lehetnek-e reményei a kisebbségeknek mindezekre?

— Nem foglalkozom belpolitikával. Én közoktatásügyi miniszter vagyok — felelte Anghelescu. — Ezzel a beszélgetés véget ért.

— Konvenció Törökország és Bulgária között. Bukarestből jelentik: Angorából érkezett jelentések szerint Törökország és Bulgária között barátságos konvenció jött létre. A konvenciót aláírták.

óber 20 és
Utolsó és

l'z". Gran-
10 felvonás-
énye után.

okt. 20 és
vigjáték, 6
Dán Nor-
rpe Zoli.
ek szigete".
epben Jack

na
S. A.
soara.

yzéke.

- 260
- 260
- 132
- 80
- 132
- 100
- 132
- 198
- 110
- javítás 60
- 200
- 200
- 154
- 110
- szótár 250
- 50
- agok.. 132
- 160
- 80
- gyar— 160
- gnézet 100
- 132
- ményei 176
- 140
- 140
- 132
- 132
- ása .. 108
- 140
- 176

arak!

an
ték
RIED
eté-
hand 10 sz.

Dr. Cseke Ernő a vádlottak padján

Az összes vádlottak tagadják bűnösségüket. Az ügyész zárt tárgyalás elrendelését kérte

(Cluj-Kolozsvár, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Cseke Ernő és büntársainak: Gampe István, Balint Árpád, Eröss Sándor, Asztalos Sándor és özv. Eröss Alberinének bűnyűgyében ma kezdődött meg a főtárgyalás. A vádirat szerint ez év január havában a vádlottak több betöréses lopást követtek el. Az ügyben Gampe István szerepel fővádlottként.

A vádirat felolvasása után kezdetét vette a vádlottak kihallgatása. Elsőnek Gampe István fővádlottat hallgatta ki Bohatitel törvényszéki elnök, aki kérdéseire elmondta, hogy a rendőrségen jegyzőkönyvbe felvett vallomása, amit saját kezével írt alá, hamis, mert ő csakis a kényszerítő körülményeknek engedve, írta azt alá.

Az orgazdaságba adott írógépekről semmit sem tud. Azokat szerinte egy Gószler Mátyás nevű egyén lophatta el, aki néki csupán kereskedelmi megbízásokat adott. Arról, hogy az írógépek miként kerültek dr. Csekéhez, semmit sem tud és ismételtlen tagadja a rendőrségen felvett jegyzőkönyvben foglaltakat.

Gampe után Balint Árpád, mechanikus, ugyanazt vallja, amit Gampe. Tagadja, hogy valaha is látta volna dr. Csekét, vagy Gampe Istvánt. Ő csupán megbízást kapott egy ismeretlen úrtól, hogy nékie használt autógummi eladásánál segédkezzen. Az írógépekről nem tud semmit. Utána Eröss Sándort hallgatja ki a törvényszék, aki szintén azt vallja, hogy Cseke dr.-t nem ismeri, semmi üzleti, vagy más összeköttetésben vele nem állott. Hogy az írógépeket honnan és milyen úton vette Cseke doktor, nem tudja.

Utána Asztalos Sándor fiatalkoru, alig 19 éves, foglalkozás nélküli festőt szolgáltatta fel a bíróság vallomástételre. Asztalos Sándor elmondja, hogy ő a többi négy vádlottal semmi vonatkozásban nem állott. Többrendbeli lopást és betörést vall be, amiket csak egyedül és a saját érdekeit szolgálva, követett el s nem tudja, hogy miért van az ügyben belekeverve ő is. Elmondja, hogy a lopott dolgokat részben az ócskapiacra adta el, részben pedig az Ilescu-féle zálogházban zálogosította el. A dél-előtti tárgyalás ezzel véget ért s a bíróság a tárgyalás folytatását délután félnégyre tűzte ki.

Dr. Cseke Ernő az elnök kérdéseire elmondja, hogy diplomája megszerzése után a Pesti Hazai Banknak volt egy és fél éven keresztül hivatalnok, majd Baranyavármegye árvászéki elnöke volt. Az impérium változásakor Romániába emigrált és Kolozsváron telepedett le. Ügyvédi irodát nyitott, ami igen jól ment és semmi szüksége sem lehetett arra, hogy betörőkkel és zsebtolvajokkal szövetkezzen. Beismeri, hogy írógépeket vett készpénzért egy Gózner Mátyás nevezetű egyéntől. Egyébként védekezésében a vád minden egyes pontját, ami ellene szól, tagadásba vette. Utána Eröss Albertné, Eröss Sándornak édesanyját hallgatta ki a törvényszék, aki semmit sem tud a fia ellen felhozott vádakról. Dr. German, Cseke védőügyvédje, védenca elmebeli állapotának megvizsgálását kérte s főleg dr. Goldenberg Pál helyi ideggyógyásznak erre vonatkozó véleményét, akinél dr. Cseke éveken keresztül kezeltette magát. Az ügyész helyt ad az ügyvéd kérelmének és kéri az elnököt, hogy zárt tárgyalást rendeljen el. A tárgyalást holnap folytatják.

Róth

cipés-nél
Szép-u. 2.
szám alatt
készülnek
a legújabb
divatu

**cipő-
különlegességek.**

Győződjön meg hogy aján-
dék tárgyakat a arany, ezüst és
brilliansáruban **legelősb-**
ban nálam **szerezheti be.**

A rajnai paktum szövege

Németország, Franciaország és Belgium kötelezték magokat, hogy nem nyulnak fegyverhez

Masaryk és Benes táviratváltása

(Locarno, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Havas-ügynökség diplomáciai munkatársa a Locarnóban létrejött rajnai egyezményről a következőket közli:

„A rajnai paktum tíz pontból áll. A paktum aláírói kölcsönösen biztosítják a területi statusquot, a Németország, Franciaország és Belgium közötti határok sérthetetlenését, továbbá a semleges zóna fentartását. A fent említett államok ezenkívül kölcsönösen biztosítják egymást arról, hogy semmilyen körülmények között nem nyulnak fegyverhez. Ebben a tekintetben csupán egyetlen kivétel állhat fenn, arra az esetre, ha a most létesített megállapodásokat a szerződő államok megsértik és ezáltal érvényt engednek a Franciaország, Lengyelország és Csehszlovákia között régebben létesített biztonsági szerződésnek.”

„Mindem más jogi differenciát döntőbíróóságok, további véleménykülönbségeket pedig egyeztető bizottságok intéznek el.”

„A rajnai paktum egyáltalában nem érinti a versaillesi szerződést.”

Locarno, október 20. A külügyminiszterek tisztelőre, elutazásuk előtt, diszes bankett volt, amelyen Rusta locarnoi polgármester üdvözölte a delegátusokat. Beszédére Luther és Chamberlain válaszolt.

Benes csehszlovák külügyminiszter a konferencia befejezése napján a következő táviratot küldte Masaryk köztársasági elnökhez:

„A ma lezárult akták aláírása után örömmel közlöm Önnel, hogy az itteni tárgyalások mindenben kielégítették országunk érdekeit és biztonságát, egyidejűleg pedig megszilárdították az általános európai békét. Mi itt mindannyian meg vagyunk győződve arról, hogy Franciaország és Németország között valóban komoly béke jött létre. A locarnoi konferenciának rendkívül áldásos hatása lesz valamennyi résztvevő államra.”

A táviratra Masaryk elnök a következőket válaszolta:

„Részletes naponkénti jelentései lehetővé tették nekem, hogy a locarnoi konferencia menetét figye-

lemmel kísérem. Osztozom az elért eredmény felől érzett örömemben. Chamberlain külügyminiszter, elnöki minőségében, valóban nagy tapasztalattal járt el. Igazán alkalmazhatjuk erre a konferenciára a mondást: „C'est le ton qui fait la musique.” (A tónus adja a zenét.) És Locarnóban nemcsak zene volt, hanem valóságos koncert. Briand igazi francia: gyakorlati és nagylelkű politikát csinált. Kérem, tolmácsolja mindkettőjüknek üdvözetemet. A német delegátusok is nagyban hozzájárultak a konferencia sikeréhez. Ezt köszönettel el kell ismernünk. Ami pedig bennünket illet, mi továbbra is azt a politikát fogjuk követni, amelyet megkezdettünk: békében akarunk élni összes szomszédainkkal. Köszönöm áldozatkész közreműködését, amellyel az általános béke megerősítéséhez hozzájárult.”

Szovjetország megfenyegeti Németországot

Berlin, október 20. Moszkvában a locarnoi tárgyalások sikere a legnagyobb izgalmat kelti. Az orosz lapok kivétel nélkül a legélesebb hangon tárgyalják a kérdést és a locarno-i egyezményben a nyugati államok megegyezését látják Szovjetországgal szemben. A szovjet kormány hivatalos lapja, a „Pravda”, amely szintén szélsőséges módon fordul a locarno-i tárgyalásokkal szembe, különösen az egyezményt aláíró Németországot támadja és megfenyegeti a német kormányt, hogy a

szovjetkormány a tervbe vett orosz német kereskedelmi szerződést a törvényt után nem fogja ratifikálni. A Berlinbe visszaérkezett Luther és Stresemann vezetése alatt a birodalmi minisztertanács tárgyalás alá vette a locarno-i szerződést. A tanács, mely Hindenburg elnöklésével tegnap egész éjjel folytatta tanácskozásait, általános megyőződés szerint ratifikálni fogja a locarno-i megállapodásokat. A birodalmi gyűlést az egyezmény tárgyalására szintén rövidesen össze fogják hívni.

Dés város zsidósága állást foglalt az Unionea ellen

Megoldást nyer a dési héber óvoda ügye

(Dej-Dés, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dési város zsidósága — mint minden évben — ezuttal is impozáns keretek között ünnepelte meg a Szimchat Tórá-t. A Transsylvania feldiszített nagytermét zsufolásig töltötte meg a publikum, Rosenzweig Mayer Jehuda, a csoport társelnöke megnyitó beszédében, — melyet a közönség állva hallgatott végig — Glasner Móse emlékének hódolt. Vázolta az elhunyt világhírű tudós kiváló érdemeit a mozgalom terén és felhívta az ifjúságot arra, hogy a nagy halott emlékéért továbbra is tartsa kegyeletben.

Az Unionea politikája opportunizmust jelent

Dr. Harsányi Jenő ügyvezető elnök hosszabb beszédben foglalkozott az elmúlt év zsidó eseményeivel. Vázolták a bécsi világkongresszus fontosságát és Palesztina újjáépítésének legközelebbi feladatait. Ezután rátért az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség és az U. E. R. közötti konfliktusra.

Rámutat azokra a nagy elvi különbségekre, melyek az Unionea-t a Zsidó Nemzeti Szövetségtől elválasztják. Míg az Unionea kulturális és nemzeti kérdésekben teljesen az asszimiláns álláspontot képviseli, addig az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ezen politikával merőben ellentétesen ragaszkodik a zsidó nemzeti és kulturális politikához, melynek két posztulátuma a zsidóságnak, mint népi kisebbségnek elismerése, héber nyelvű zsidó iskolák felállítása. Az Unionea elvei vallási szempontból is súlyos veszélyt jelentenek a tulnyomólag orthodox érzelmű vallásos erdélyi zsidóságra. Hivatkozik arra a köztudomású tényre, hogy az Unionea például egyetlen alkalommal sem interveniált a kormánynál abban az irányban, hogy a re-

gáti zsidó tanulóifjúság a szombati napon való irás kötelezettsége alól mentesíttessék. Az Unionea előtt ez sohasem volt probléma. Ebben látja szóló okát annak, hogy a közoktatásügyi minisztérium az erdélyi vallásos zsidóság ilyen irányú kérésének teljesítése elől mindeztideig olyan mereven elzárkózott. Az Unioneának ebben a kérdésben tanúsított oportunista álláspontja következtében nem tudja és nem akarja megérteni a közoktatásügyi miniszter, hogy a vallásos erdélyi zsidóságnak teljesen más a felfogása. A minisztérium a szombati irás kérdésében mindannyiszor a regáti álláspontra hivatkozott. Ez az egyetlen-egy példa is elegendő arra, hogy az Unioneával való minden feltétel nélküli fuziót visszautasítsunk.

Egyhangú állásfoglalás

Szónok úgy látja, hogy az Unionea, melylyel az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség mindeztideig a legteljesebb egyetértésben volt, a Zsidó Nemzeti Szövetség kebeléből kivált egyes egyének valósággal bauratták. Az Unionea tájékozatlan vezetőségét nem hibáztatja, ellenben annál súlyosabban elítéli azokat a lelkiismeretlen egyéneket, akik a pártfegyelem, a politikai morál és az erdélyi zsidóság özszerdekeinek teljes ignorálásával az erdélyi zsidóság egyetlen életképes szervét, a Zsidó Nemzeti Szövetséget meg akarják gyöngíteni. Rámutat arra, hogy ezen törekvések háttérben beteges egyéni hiúságok és hatalmas kormánykapcsolatok keresése rejlik. Reméli, hogy a politikailag érett és öntudatos erdélyi zsidóság utját fogja állani ezeknek a törekvéseknek.

A közönség viharos tapsokkal helyeselte a szónok fejtegetését és egyhangulag az Unionea ellen foglalt állást.

Harsányi dr. a továbbiakban beszámol ar-

F. Markovits, Cluj Arany ezüst és brilli-
Wesselényi M.-u. No 20. **Arany** és brilli-
és legkényesebb igényeket is ki-
elégítő nagy választék.

ról, hogy a dési zsidó kérdésére rövidesen sikerült az óvoda részét birtokba venni. A kérdés meg is kezdődött az emlékező nagy halottjáról.

Lévi József méltatja a napról napra rozza azokat, a küzdelmeiben tár...

Veszede

Az elromló fizetési

(Turda-Torda tudósítójától.) Az elromló Tordát nevezik — közgazdasági életét jellemző szenzációjű környékén lévő gázkut energiaszo vezetőit éveken keresztül azóta egyetlen javították ki, ré azért, mert a liberális jövedelemből, amely az új vezetőket...

A téli fagy a szelepeket évek óta ezek a vezetékek alatt, mégis kitág energiának egy tal viaszendőbe.

Az is egyik k

hogy a sármá lecsök

Ez a legyengülés, nagyobb méreteket gával hozza azt, sára gondoljon és medence fejlődés történi. A rosz gázmennyiségek a gyárrakkal fiz a gyárak gázorái

a csökkenő g dai ipari me

a legnagyobb

mert hiszen a k amugy is megd meg a termelést, említett illegitim más országban le források, mint a mindenütt hibe egyre-másra épü

a ko

Távirat, a hetedikéig lis

(Cluj-Koloz tudósítójától.) Kolozsvár vá kapott Bukar térium közli, lasztók névvje kormány nove A rendelet, a hető megnyug mert alkalmas tessé azokat választói név főleg a kiseb

A rendelet gyott tizezer törvényadta rendelkezésre gendő a szük délelőtt azut közbé, amely Utalea Octav rette az vele, hogy szemlére van

ról, hogy a dési zsidó óvoda évek óta vajdó kérdése rövidesen megoldást nyer, amennyiben sikerült az óvoda céljaira vásárolt épület egy részét birtokba venni, amelyben az óvoda működését meg is kezdheti. Végül kegyeletteljes szavakban emlékezett meg a dési hitközség nagy halottjáról, Rosenberg Zsigmondról.

Lévi József rövid és magvas beszédben méltatja a nap jelentőségét, hatásosan ostromozza azokat, akik a zsidó népet hatalmas küzdelmeiben támogatni vonakodnak. A most

létesülő óvoda nagy nemzeti jelentőségére hívja fel a zsidóság figyelmét és kifejti, hogy az igazi palesztinamunkát és a galut-mentalitás átalakítását a gyermekekkel kell megkezdeni.

A Barisszia ifjúsági egyesület énekkara gyönyörű énekszámokkal szórakoztatta a közönséget. A közönség a felhívások hatása alatt jelentős támogatást ajánlott föl az óvoda céljaira. Az ünnepély emelkedett hangulatban a késő esti órákban a Hatikvah hangjai mellett ért véget.

Veszedelemesen csökken a sármási földgázmezők termelőképessége

Az elromlott vezetékeken kiáramló gázmennyiségeket is a gyárakkal fizetted meg a kormány. Új kutatókra, új vezetékekre van szükség

(Turda-Torda, október 20. Az Új Kelet tudósítójától.) Az erdélyi Pittsburgnak, — ahogyan Tordát nevezik — szomorúan érdekes és egész közgazdasági életünket, a kormány iparpolitikáját jellemző szenciája van. Tudvalevő, hogy a Torda környékén lévő gyáripar kizárólag a sármási földgázkut energiaszolgáltatására épült fel, amelynek vezetékeit évekkel ezelőtt építették ki. A vezetékeket azóta egyetlenegyszer sem cserélték fel, vagy javították ki, részben a háború miatt, részben azért, mert a liberális kormány abból a horribilis jövedelemből, amelyet a földgázból húz, semmit sem áldoz új vezetékek investálására.

A téli fagy a földgázcsöveket összekötő gumiszalveket évek óta annyira megrongálta, hogy bár ezek a vezetékek másfél méterrel vannak a föld alatt, mégis kitágultak, ugyanígy, hogy a gázenergiának egy tekintélyes része megy ezáltal veszendőbe.

Az is egyik közvetlen oka annak,

hogy a sármási gázutak nyomása erősen lecsökkent és legyengült.

Ez a legyengülés, a sármási gázutak apadása egyre nagyobb méreteket ölt, ami természetesen magával hozza azt, hogy a kormány új gázutakfúrására gondoljon és ezáltal biztosítsa a tordai ipari medence fejlődését. Ennek éppen az ellenkezője történik. A rossz vezetékeken elpocsékolódó gázmennyiségek árát a kormány egyszerűen a gyárakkal fizetted meg, arra hivatkozva, hogy a gyárak gázorái rosszak. Csak természetes, hogy az

a csökkenő gázenergia-szolgáltatás a tordai ipari medence gyárainak vezetőségét a legnagyobb aggodalommal tölti el,

mert hiszen a kormány struccpolitikája nemcsak az amúgy is megdrágított gázenergia révén drágítja meg a termelést, hanem még azonfelül a fentemlített illegitim jövedelem-huzással is. Bármely más országban lennének olyan természetes energiaforrások, mint az erdélyi földgázutak, nyomukban mindenütt hihetetlen ipari fejlődés keletkezne, egyre-másra épülő gyárak, a fogyasztás és a termelés

megnövekedése jelezne a gazdag természeti erőknél jelenlétét. Ezzel szemben a román kormány gazdasági politikája nemhogy arra irányulna, hogy a természetszerű erőket az ipari fejlődés szolgálatába állítsa, hanem rablógazdalkodásával a meglévő értékeket is tönkretesz, holott ha évi hatvanötmillió lejre rugó tiszta jövedelmének csak öt százalékát fordítaná új gázutak fúrására és a megrongálódott gázvezetékek megjavítására, vagy kiépítésére: már akkor is adva volna a lehetősége annak, hogy a tordai gyárak fejleszthessék termelésüket, illetve olcsóbbá tehesse a fogyasztást. A kormánynak azonban esze ágában sincs a termelés fokozása és főleg nem gondol arra, hogy ha a sármási földgázkut nyomása olyan rohamosan csökken, mint jelenleg, akkor rövidesen megszűnik mai jövedelemforrásának alapja is: a földgáz.

Ma még aránylag igen csekély investációval lehetne segíteni a bajon. A sármási gázmezők telve vannak földgázenergiákkal, amelyeket csak felszínre kellene hozni és új vezetékeken eljuttatni az ipari centrumokba.

Amíg ez meg nem történik, addig minden nappal fokozódik annak a lehetőségnek veszedeleme, hogy a jelenlegi sármási földgázkut nyomása annyira lepad, hogy képtelen lesz a gyárak szükségleteit ellátni. Már a múlt télen is megesezt, hogy a marosújvári Solvay-művek a lecsökkenő gáznyomás miatt kénytelenek voltak egy csomó gépet leállítani, mert a vezetékek képtelenek voltak a lecsökkenő nyomású sármási gázkut energiát közvetíteni.

A virágzó tordai iparmedence jövője — a kormány indolenciája miatt — így homályosodik el egyre jobban és egyre fenyegetőbb. Ugy látszik, nincs más hátra, mint az, hogy az érdekeltek elszánt akcióba kezdjenek és a kormányt rákényszerítsék arra, hogy a vezetékeket rendbehozza, gondoskodjék új kutak forrásáról, mert különben néhány év múlva a földgázra épített tordai és tordavidéki ipar rövidesen csödbe kerül.

Rejtélyes manipulációk a kolozsvári városházán a választási listával

Távirat, amelynek Bukaresttől Kolozsvárig megváltozik a szövege. Tizenhetedikéig visszamenőleg ma függesztették ki a választói névjegyzéket. A listát úgy tették közzé, hogy senki sem nézhet bele

(Cluj Kolozsvár, október 20. Az Új Kelet tudósítójától.) Szombaton este, a késői órákban Kolozsvár város tanácsa váratlanul táviratot kapott Bukarestből, amelyben a belügyminisztérium közli, hogy a kolozsvári közszéki választói névjegyzékének lezárási határidejét a kormány november elsejéig meghosszabbította. A rendelet, amely utolsó percben érkezett, érthető megnyugvást keltett a közönség körében, mert alkalmasnak találta arra, hogy megszüntesse azokat a súlyos sérelmeket, amelyek a választói névjegyzékek összeállításánál érték főleg a kisebbségi polgárokat.

Felborul a helyzet

A rendelet alapján a lajstromokból kihagyott tizezer választó komolyan hozzáfogott törvényadta jogának biztosítására, minthogy a rendelkezésre álló tizenegy nap teljesen elegendő a szükséges okiratok megszerzésére. Ma délelőtt azután váratlanul olyan esemény jött közbe, amely a helyzetet teljesen felborította. Utalea Octavian dr. polgármester magához kérette az „Új Kelet” munkatársát és közölte vele, hogy a névjegyzékek 17-ike óta közszemlére vannak kifüggesztve. A rendes keddi

tanácsülés félbeszakításával tartott audiencián a polgármester a következőket mondotta az „Új Kelet” munkatársának:

— A fatális táviratot az újságok félreértették. A belügyminiszeri rendelet nem is tesz említést a közszéki választások névjegyzékéről, hanem az állampolgársági listákra vonatkozik. Ennek megfelelően a lajstromokat tizenhetikéig lezártuk és kifüggesztettük. Ezért találtam szükségesnek, hogy sürgősen tudomására hozzák a közönségnek.

Az olvashatatlanság távirat

Egészen más, sok tekintetben ellentmondó felvilágosítást adott az ominózus táviratról dr. Iván György városi tanácsos, aki a lajstromok összeállítását vezeti. Iván dr. nyilatkozata a következő:

— A szóbanforgó távirat hibásan lett értelmezve, mert nem lehetett jól kiolvasni, hogy milyen listákra vonatkozik. Először azért fogtam gyanút, mert a közszéki választók lajstromának lezárási napját a törvény állapította meg október 17-ében, amit tehát miniszeri megrendeléssel nem lehet megváltoztatni. A tévérendeleettel nem lehet megváltoztatni. A tévére meg is jöttem rá, hogy a távirat hi-

vatkozott egy régebbi rendeletre, melyről kiderült, hogy az állampolgársági névjegyzékekre vonatkozik. Vizsgálatot indítottam annak megállapítására, hogy a súlyos értelemzavaró hiba hogyan került a távirat szövegébe.

Az „elvből” kifüggesztett lajstromok

— Egyszóval, a távirat nem vonatkozik a közszéki választások listáira, melyeket a 20736—1925. számú jegyzőkönyv alapján tizenhetedikén elvből ki is függesztettünk. Részünkről nem történt semmilyen mulasztás. A közönséget sem érte nagy sérelem, mert csak egy napot vesztett el tulajdonképpen: a hétfőt, mert vasárnap ugysem jelentkezett volna senki. Egyébként, a lajstromokba már 17-ike előtt engedünk beletekintést. De a polgárság alig mutat valami érdeklődést. Sokat mondog, ha lesznek kétszáz, akik a kifüggesztés ideje alatt, vagyis október 27-ig bezárólag jogorvoslatot fognak keresni, ha esetleg kimaradtak a névjegyzékből.

A közönség érdekei...

— Ha nem lettünk volna tekintettel a közönség érdekeire, a listákat már régebben le tudtuk volna zárni. A kormány ugyanis azért szabott eredetileg rövid, nyolcnapos határidőt a névjegyzékek összeállítására, mert választói joga tulajdonképpen csak annak lehet, aki Kolozsváron illetőséggel bír. Már pedig kolozsvári illetőségű lakosa mindössze 3000 van a városnak, akiknek a névjegyzékbe való felvételét el lehetett volna intézni, a többi pedig a bírósághoz utasítottuk volna, hogy ott szerezzék meg választójogukat. Ezekon kívül csak a régi királyságban született, de itt lakó polgárok kerültek volna még bele a lajstromokba, minthogy ezeknek nem kell igazolniuk külön is az állampolgárságot, amit például az erdélyi románoktól mindenütt megköveteltek. Arra sem kötelez minket senki, hogy a közönséget a sajtó útján tájékoztassuk. Egyszerűen kitehettük volna a városháza valamelyik falára, hogy a névjegyzékeket 29. és 31. számú helyiségben mindenki megtekintheti, — nem törődve azzal, hogy tudomást szerezz-e valaki erről, vagy sem.

Kérdések — felelet nélkül

Eddig szól Iván tanácsos nyilatkozata, mely lényegesen eltér a polgármester által tett kijelentésektől. A titokzatos távirat tartalmára vonatkozólag munkatársunk megjegyezte, hogy az semmi körülmények között sem vonatkozhatott az állampolgársági listákra, mert azokat már hónapokkal ezelőtt lezárták és kifüggesztették, sőt a kifüggesztés alapján tett felebbezések egy részét is elintézte a Tábla. Erre az ellenvetésre azonban sem a polgármester, sem pedig Iván tanácsos nem adott választ.

Munkatársunk erre azt kérdést tette fel, hogy a regáti születésűek példájára minden eljárás mellőzésével fel kellett volna venni azokat a polgárokat, akik a békekötés előtt legalább 4 évvel kolozsvári illetőségűek voltak. Ezt a békeszerződés imperatív módon mondja ki.

— Az állampolgársági törvény nincsen tekintettel a békeszerződésre s ezért mi sem vehettük figyelembe annak rendelkezéseit, hanem a törvény értelmében jártunk el.

Iván tanácsos még közölte, hogy a névjegyzékeket meg lehet tekinteni délelőtt 9 órától 1-ig és délután félnégytől hatig a városháza 29. és 31. számú szobájában. Személyesen azonban nem lehet betekinteni a lajstromokba, hanem csak a szolgálati telre odarendelt tisztviselők útján. Az érdeklődők, akiket csak a közbeszó folyosóra engednek be, kérdőívet kapnak, amelyet ki kell tölteniük a kívánt adatokkal és ennek alapján a rendelkezésre bocsátott tisztviselők nézik meg, hogy az illető benne van-e a névjegyzékben, vagy sem.

A véglegesen lezárt lajstromokban egyébként összesen 18 ezer 943 választó szerepel. Nemzetiségi szempontból a szám a következőképpen oszlik meg: 8023 román, 7400 magyar, 2849 zsidó, 626 német, 12 orosz és 33 más nemzetiségű. Nem kerülhetett be a névjegyzékbe 329 kisebbségi választó, akinek az állampolgárságát megfellebbezték és még nincsen elintéztve. Vannak, akik kétszer is szerepelnek a listákban, amelyek korrigálása a kifüggesztés lejárta után fog megtörténni.

— Galatzban tifuszbajrány dühög. Bukarestből jelentik: Galatzi értesítések szerint ott súlyos kiütéses tifuszbajrány dühög. Tegnap 50 megbetegedés fordult elő.

Kinek az adófelelbezési ügyét tárgyalja a tábla?

November első felében 24 felszólamlás kerül döntés alá

(Cluj-Kolozsvár, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számában megírta az Uj Kelet, hogy november hatodikán kezd meg a kolozsvári Tábla a kétszázézer lejes felüli adófelelbezések másodfokú tárgyalását. Ma reggelre a Tábla előcsarnokában ki is függesztették az érdekelt adófizetők névjegyzékének egy részét, akiknek az ügye november hatodikán és tizenharmadikán kerül sorra.

November hatodikán tárgyalják a következő magánosok, cégek és vállalatok felelbezési ügyét: Bánffy Albert báró, dr. Fischer József, Hotel Astoria, Kapdebő Szilárd, Pap Zsigmond, Szabó Jenő, Urmánczy Jeromos, Schreiber Kálmán és Fia (Nagybánya), Bánffy Albert báró, Jósika Samu báró, Munteanu Victor, Sylva rt., Bauer, Nagy és Némethy, Ellenzék rt.

A november 13-ára kitűzött tárgyaláson az alábbi felelbezések kerülnek sorra: Neumann Sámuel és Mór, Hersch József, Római katolikus Státus, Tischler Mór, Molnár Jakab, Frenkel Lipót, Pauncz Bertalan (Mezőzáh), dr. Csizmás Illés, dr. Mátyás Lázár és dr. Süßmann Frigyes.

A felelbezési tárgyalásokat reggel kilenc órai kezdettel az igazságügyi palota 80. számú termében fogják megtartani. A további felelbezések pontos terminust még nem kaptak a tárgyalásra. Amennyiben az első tárgyalási napra kitűzött felelbezéseket a bizottság nem tudná mind elintézni, akkor az elmaradt felszólamlások csak november 13-án kerülnek sorra, viszont az aznapra kitűzött felelbezések egyrészt később veszik majd elő.

Kimondották az országos zsidó kisebbségi párt megalakítását

A Zsidó Nemzeti Szövetség nagytüntetőbizottsági ülésének befejezése

(Oradea-Mare-Nagyvárad, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Nemzeti Szövetség Nagytüntetőbizottságának nagyváradai gyűlése hétfőn a késő esti órákig tartott. Dr. Fischer József referátuma után, amelyet az Uniunea Evreilor Romani kérdésében tartott, Székely Béla szólalt fel és a kérdés elvi oldalának megvilágítása mellett, rátért a kolozsvári Uniunea alakulás személyi bűnterére is.

Ezután dr. Fischer Tivadar tartott mélyenjáró előadást a romániai zsidó politika alapvető problémáiról. Előbbi felszólalásának kiegészítéseképp javaslatot terjeszt a Nagytüntetőbizottság elé, hogy a Szövetség haladéktalanul kezdje meg az országos nagyromániai zsidó párt megalakításának előmunkálatait. Erre kedvező alkalmul szolgálnak a most közeledő községi és megyei választások, amikor a zsidó lakosság amugyis belesodródik az aktív politikai életbe. A gyakorlati megoldásra nézve javasolja, hogy a kisebbségi alapon álló zsidók tömegeljárásokkal juttassák kifejezésre az országos zsidó párt megalakítására irányuló óhaj-

tásukat és ezen aláírások alapján a többi ország-részek zsidóságával való előzetes megállapodás után hívassék össze Bukarestben már a legközelebbi jövőben az országos párt alakuló gyűlésre.

Dr. Fischer József teljes mértékben csatlakozik dr. Fischer Tivadar indítványához, csupán a technikai kivételre vonatkozólag javasol bizonyos módosításokat. Rövid vita után a gyűlés elfogadja dr. Fischer Tivadar indítványát.

Dr. Szegő Ernő, a cionista ifjúság munkásságát teszi szóvá, amelytől feltétlen fegyelmességet kíván. Ehhez a kérdéshez Székely Béla, Reiter Ernő és Giszkalay János szoltak hozzá, rámutatva az ifjúsági munka nagy jelentőségére. Az ülés tárgysorozata ezzel véget ért.

A Nagytüntetőbizottság nagyváradai gyűlése mindvégig komoly, tárgyilagos és méltóságos volt és a tanácskozások iránt a tagoknak oly fokozott érdeklődése és munkakészsége nyilvánult meg, amely az erdélyi zsidó nemzeti munka új fejlődésére nyújt biztató reménységet.

Milyen esélyekkel indul

az országos zsidó kisebbségi párt megalakítására

November 15-ére tünték ki az új választásokat. A pozsonyi ortodox iroda újra antiszemita pártokkal paktál. Ha a pozsonyi iroda nem állít fel külön listát, öt zsidó képviselő jut be a parlamentbe

(Ungvár, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szerencsétlen összetételű csehszlovák koalíció a hirhedt pásztorlevél-affér óta agonizál. A koalíciós kormány öt pártja: a szociáldemokrata, cseh agrárius (Svehla), nemzeti demokrata (Kramarz), cseh szocialista (Benes, Klfac) és a klerikális cseh néppárt nem tudtak egymással összeférni az államnak a Vatikánnal támadt afférjának kérdésében. Míg a klerikális néppárt a pápai nuncius mellé állott, addig a többi pártok, különösen a szociáldemokraták és a nemzeti szocialisták egyre jobban mélyítették ki az ellentéteket és erősen sürgették az államnak az egyháztól való szétválasztását. A koalícióban támadt egyenlenség megbénította a törvényhozó testületet munkáját. Ennek a belső harcnak eredménye volt az is, hogy Csehszlovákia egyik legégetőbb szociális problémája, a tisztviselők helyzetének rendezése nem juthatott a parlament napirendjére.

A koalíciós kormány helyzete ezek szerint tarthatatlan volt. Noha a képviselőház ülészaka csak tavaszkor, a szenátusé pedig csak két esztendő múlva járt volna le, a köztársaság elnöke az alkotmánylevel 31. §-a alapján október 16-án feloszlatta a törvényhozás két házát, az új választásokat pedig november tizenötödikére irták ki.

A pozsonyi iroda balkezes politikája

A parlament feloszlátása és az új választások kiírása pezsgő életet teremtett a csehszlovákiai zsidóság között, amelynek noha közel százötvenezer szavazata van, a balkezesen politizáló pozsonyi ortodox iroda jóvoltából még sincsen egyetlen képviselője sem a prágai parlamentben. A csehszlovák lajstromos választójogi törvény alapján csak az a párt juthat

mandátumhoz, amely a tizenhárom választókerület valamelyikében legalább huszonegyezer szavazatot ér el. Ha valamelyik párt legalább egy kerületben ezt a minimális számot eléri, akkor az illető kerületben mandátumhoz jut, a második scrutiniumban pedig összeadják az egész országban az illető pártra leadott szavazatokat és az így elért összegből minden huszonegyezer szavazat után egy-egy újabb képviselő jut be a parlamentbe. Ha azonban valamelyik párt egyetlen kerületben sem tudja elérni a minimális számot, úgy összes szavazatait elveszti.

Az 1920. évi általános választások idején erre a sorsra jutott a csehszlovákiai zsidóság. A nemzeti alapon álló zsidóság kimondotta, hogy önálló listával vesz részt a választásokon, csak zsidó párttal hajlandó paktumot kötni, mert a zsidóság mentalitását föltétlenül meg akarja őrizni és nem akarja a zsidóságot kitenni annak, hogy a különböző pártok áldatlan harcában felmorzsolódjék és a régi recept szerint ő legyen a bünbakra akár a kormánynak, ha az autonóm pártokkal szavazna, akár az öslakosságának, ha a kormánnyal kötne paktumot. A pozsonyi ortodox iroda, amely ugyan egyáltalában nem politikai, hanem pusztán hitéleti szervezet, hogy a nemzeti zsidóság sorait gyöngítse, az antiszemita agráriusokkal és a keresztényszocialistákkal paktált le és így esett meg, hogy noha 80.000 nemzeti zsidó szavazatot adtak le, egyetlen választókerületben sem sikerült elérni a 21.000 szavazatot és így a zsidóság képviselő nélkül maradt.

Miért nincs Ruszinszkóban zsidó képviselő

Az 1924. évi ruszinszkói választásokra nagy apparátussal készült fel a nemzeti alapon álló

zsidóság. Tekintettel arra, hogy Ruszinszkóban harmincezer zsidó választópolgár van, teljesen bizonyosnak látszott, hogy a ruszinszkói zsidóság mandátumhoz fog jutni. Az utolsó pillanatban azonban a pozsonyi ortodox iroda, amely az 1920. évi általános választásokon antiszemita pártokkal szövetségben a cionisták ellen, akcióba kezdett, egy ugynevezett zsidó demokrata pártot alakított és ennek köszönhető, hogy a nemzeti alapon álló zsidóság csak tizenhazvenezer szavazatot kapott, tehát nem tudta elérni a szükséges huszonegyezret. A pozsonyi ortodox iroda „zsidó demokrata” pártja, amely külön listával indult, 9000 szavazatot kapott, a maradék 3000 szavazatot pedig a többi pártok között osztott meg.

Öt mandátumra van kilátása a csehszlovákiai zsidóságnak

Az új választások küszöbén Csehszlovákia nemzeti alapon álló zsidósága erőteljes kampányt kezdett a választás sikere érdekében. Különösen Ruszinszkóban folyik élénken a választási propaganda, mert az egész választás zsidó szempontból Ruszinszkóban fog eldőlni, hiszen Ruszinszkó az egyetlen kerület, ahol könnyű szerrel el lehet érni az egy mandátumhoz szükséges huszonegyezer szavazatot. Ha a ruszinszkói zsidóság hozzá tud jutni egy mandátumhoz, akkor a többi zsidó szavazatok összeadása után a második scrutinium még négy mandátumot fog juttatni a zsidóságnak.

A nemzeti alapon álló zsidóság most is fentartja azt az álláspontját, hogy kizárólag zsidó párttal hajlandó közös listán indulni a választásokra. Eppen ezért felajánlották a pozsonyi ortodox irodának, hogy a ruszinszkói lista első helyén nemcionistát fognak jelölni, dr. Reisz Gyula személyében, míg a cionisták jelöltjét, Guttmann Mózes, a ruszinszkói kerület elnökét, csak a második helyen jelölik. A második scrutinium listáján Guttmann Mózes a negyedik helyre van jelölve. Első jelölt dr. Singer Lajos Prága, második Rufeisen Máhrisch-Ostrau, az országos cionista szervezet elnöke, a harmadik Farbstain Eperjes. A szenátusi listára első helyen valószínűleg Steiner Náthán fog jelölni.

A pozsonyi iroda új aknamunkája

Annak ellenére, hogy a nemzeti alapon álló zsidóság személyi koncessziókat tett az egységes zsidó lista érdekében, a pozsonyi iroda mégis újra az antiszemita agrár-párttal kezdett tárgyalásokat. Dr. Reismann Simon, aki rövid négy év alatt valamennyi politikai pártot végigszolgált, most egy zsidó földművelőszövetkezetet gründol Ruszinszkóban, amelynek egyetlen célja voksot szállítani a cseh agráriusoknak. Ha a pozsonyi iroda az agrár-párttal fog paktumot kötni, akkor a nemzeti alapon álló zsidóság győzelme bizonyos, mert a ruszinszkói szavazatoknak legalább kilencven százaléka fog az ilyenformán egyetlen zsidó pártra esni.

Arról is szó van azonban, hogy a pozsonyi ortodox iroda, hogy a nemzeti alapon álló zsidóság választási kampányát elgáncsolja, külön zsidó listával indul a választásokra. Ha ez megtörténne, akkor a zsidó szavazatok újra úgy oszlanának meg, hogy egyetlen zsidó képviselő sem juthatna mandátumhoz.

A csehszlovák választások várható mérlege

A november tizenötödiki választások során nagy esélyük van a győzelemre az agráriusoknak. A szociáldemokraták, akik a legutóbbi választáson fölényes győzelmet értek el, sok szavazatot vesztek már a községi választások alkalmával, főleg azért, mert nem sikerült törvénybe iktatniok a tisztviselők helyzetének rendezését és így a tisztviselőtagjaikat elvesztették. Ha azonban a szociáldemokratáknak sikerül kormánykoalíció a német és a cseh szociálistákkal, akkor újra többségre juthatnak. Nagy kilátásokkal indul a választási küzdelembe a néppárt is, amely a pásztorlevél-affér óta sok klerikális hívőt toborzott.

Ruszinszkóban a múlt évi választások során a kommunisták mintegy százezer szavazatot kaptak. A kommunisták akciója azonban olyan nagy kiábrándulást szerzett, hogy a mostani választáson előreláthatólag rengeteg szavazatot fognak veszíteni. A kommunistáktól leszakadt szavazatokat valószínűleg a ruszin és a magyar autonóm pártok fogják megszerezni.

(N. H.)

Az Uj Kelet
sága n
Felelős szer
Előfizetési
240 le
Az Uj Kelet
megje

Megha
megtere

Németor
Preuss dr.,
mányát sze

Szerda

5686.

Marchesvan
1925. október

nevezik ki.

— Nem

valahogy me

— Semm

ezzel már m

néáknál.

Mint egy

ját elhomályo

országban ó

jogot. Mindaz

a berlini egy

célzást, hogy

vállvonogatás

Ez a vall

gondolköző fé

kitéréssel vál

kulturába érv

A német f

vallási és faji

niszter lett és

tette azt a bir

fogalmazásában

végleges form

Jóllehet a

köszönhet Pre

kombinációba

rán. Sőt saját

parlamentari vez

ő maga érezte

hertetele a pol

Mégis neve

pusztíthatatlan

köztársaság al

jeles zsidó áll

— A kirá

Szinajában.

vember 7-én is

vegyen a Mihail

jén. Azután viss

napig ott marad

— A Zsidó

községi választ

községi választ

kifüggesztése

való tekintettel

felhívja Kolozs

tóber 27-ig min

lajstromokból k

talos órák alatt

helyiségében, a

van-e a listában

nincsenek benn

járásbírószághoz

— Nyílt utó

Bukarestből jelen

szerint tegnap dé

kovot, a miniszter

— Az új ro

cimmal jelent m

nácsoz könyve, e

románból való

könyv kimutatja

vény közötti kül

mében minden viz

nálata után bizony

tóeről való felhas

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidó sajtó napilapja
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Új Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Meghalt a német alkotmány megteremtője — a zsidó Preuss

Németország egykori belügyminisztere Hugo Preuss dr., aki a német köztársaság alkotmányát szerzette, néhány nap előtt meghalt Berlinben. A német lapok hosszasan foglalkoznak ennek a politikusnak a halálával. Az egyik újság a következőképpen beszámol Hugo Preussról: E kiváló ember tragikumát zsidóságában kell keresni. Mint egyéves önkéntes olyan kvalitásokat árult el, hogy feljebbvalói szívesen látták volna, ha tartalékos tisztnek nevezik ki. Azonban Preuss zsidó volt.

— Nem tudná ezt a kis kellemetlenséget valahogy megszüntetni? — kérdezte kapitánya.

— Semmiesetre — mondotta Preuss és ezzel már meg is volt peccsételve sorsa katonáknál.

Mint egyetemi magántanár minden kollégáját elhomályosította nagy tudományával. Németországban ő ismerte legjobban a közigazgatási jogot. Mindazonáltal nem lehetett rendes tanára a berlini egyetemnek. Többször tettek neki célzást, hogy térjen ki, ő azonban mindezekre vállvonogatással felelt.

Ez a vallási dolgokban egészen szabadon gondolkozó férfi sokkal büszkébb volt, semhogy kitéréssel váltsa meg magának az „európai kulturális érvényes belépési jegyet.”

A német forradalom pár hétre elseperte a vallási és faji balhéteket, Preuss belügyminiszter lett és minisztersége idején megteremtette azt a birodalmi alkotmányt, amely első fogalmazásában merészebb és jobb volt, mint végleges formájában.

Jóllehet a német köztársaság rengeteget köszönhet Preussnak, neve még sem került kombinációba a későbbi kormányalakítások során. Sőt saját pártja sem jelölte őt, a született parlamenti vezetőt, a képviselői mandátumra. Ő maga érezte, hogy zsidó mivolta súlyos terhétéle a politikai agitációnak.

Mégis neve Németország történetében kizusztathatatlannak van beleírva. Ő vetette meg a köztársaság alapjait és műve tud fogja élni a jeles zsidó államférfiut.

— A király még egy hónapig marad Szinajában. Bukarestből jelentik: A király november 7-én ismét a fővárosba megy, hogy részt vegyen a Mihail Viteazul-rend lovagjainak bankettjén. Azután visszautazik Szinajába és még egy hónapig ott marad.

— A Zsidó Jogvédő Iroda fe hívása a községi választások ügyében. A kolozsvári községi választók névjegyzékének lezárása és kilüggesztése körül történt visszasságokra való tekintettel az erdélyi Zsidó Jogvédő Iroda felhívja Kolozsvár zsidó polgárait, hogy október 27-ig mindenki, aki feltételezi, hogy a lajstromokból kimaradt, jelenjék meg a hivatalos órák alatt a városháza 29. és 31. számú helyiségében, ahol megtudhatja, hogy benne van-e a listában, vagy sem. Azoknak, akik nincsenek benne, a Jogvédő Iroda elkészíti a járásbíróshoz benyújtandó felelőbeszést.

— Nyílt utcán lelőtték Cankov fivérét. Bukarestből jelentik: Szófiából érkezett jelentés szerint tegnap délután az utcán lelőtték Meni Cankovot, a miniszterelnök fivérét.

— Az új román vízjogi törvény. Ezzel a címmel jelent meg Hanu Ferdinánd műszaki tanácsos könyve, a törvény és végrehajtási utasítás románból való fordításával. A hasznos, utmutató könyv kimutatja a magyar vízjogi és a román törvény közötti különbségeket. Az új törvény értelmében minden víz köztulajdon és így annak használata után bizonyos díjak vetendők ki, akár hajtóerővel való felhasználásánál, öntözéseknél és egyéb

gazdasági célokra való felhasználásánál, tutajozásnál és fausztatásnál. Engedélyeket a közmunkügyi minisztérium ad ki. A kérvények a kerületi vízügyi hivatalokhoz nyújtandók be, amelyek a régi kultur- és folyammérnöki hivatalokat egyesítik magukban. Hajtóerő előállítására szolgáló engedélyek kiadása az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium jóváhagyásához vannak kötve. A közigazgatásügyi szervek megszűntek hatóságok lenni és szükség esetén csak mint a közönség képviselői szerepelnek. Elsőfokú hatóság a kerületi vízügyi hivatal, másodfokon a munkaügyi minisztérium dönt. Örökös jogú vízhasználat nincsen. Lejárta után, minden berendezésével együtt az állam tulajdonába megy át, de meghosszabbítható ha fontosabb érdek nem szól ellene.

— **Mérgező süteményeket árusítottak egy bukaresti bodegában.** Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt a Calea Victoriei levő Eforia-bodegában egy öttagú társaság süteményt fogyasztott. Valószínűleg a süteménybe valami romlott anyag került bele, mert az elfogyasztás után a társaság tagjait erős rosszullét fogta el, sőt ketten közülük eszméletlenül estek össze. A mentők részsetítették első segélyben őket s az idejében alkalmazott gyomormossással sikerült elejét venni. A bodega ellen megindult az eljárás.

— **Intézkedések a vasuti kocsik fűtésére.** Bukarestből jelentik: A vasuti vezérigazgatóságnál ma értekezlet volt, amelyen intézkedéseket tettek a vasuti kocsik fűtésére. Utasítást adtak az összes kerületi igazgatóságokhoz, hogy ezután minden vonatot fűteni kell.

— **Egy kolozsvári kereskedő halála.** Kovács Dezső közismert kolozsvári textikereskedő 54 éves korában rövid betegség után hirtelen elhunyt. Kovács Dezső igen érdemes tagja volt a kolozsvári kereskedőtársadalomnak, aki minden tekintetben birta kartársai bizalmát és szeretetét. Ő-állító üzletével már régebben felhagyott és azóta sógorának, Szabó Jenőnek volt üzlet vezetője. Temetése, amelyen egy Sfatul, mint a kereskedelmi és iparkamara testületileg képviseltette magát, tegnap délután történt meg az ort. zsidótemetőben kartársai részvétel mellett.

— **Idősebb Zelea Codreanu kártérítési pere.** Bukarestből jelentik: Idősebb Zelea Codreanu tudvalevőleg, amikor a husi-i gimnáziumban lévő tanári állásából antiszemita működése miatt fel-függesztették, kártérítési pert indított a közoktatásügyi minisztérium ellen 3 millió lej erejéig. A múlt héten tárgyalta a tanár keresetét a legfőbb semmitőszék s ma hirdette ki ebben az ügyben az ítéletet. Az ítélet szerint 70 ezer lej kártérítést ítél meg idősebb Codreanunak a 3 milliós keresettel szemben.

— **Automata-rendőrökkel szerelik fel a berlini házakat.** Berlinből jelentik: A rendőrség új találmánnyal kísérletezik, amely azonban annyira tökéletesnek látszik, hogy valószínűleg nagyon le fogja szállítani a betörések számát Berlinben. Az egész szerkezet egy kis szekrényke, amely a lakásnak tetszés szerinti helyén helyezhető el. Ha gyanus noszt hall a szekrényke boldog tulajdonosa, anélkül, hogy kikelne az ágyból, csak egyszerűen a szekrényhez nyúl és benne egy kis fogantyút meghuz. Erre a rendőrségen egy szellemes kis szerkezet jön működésbe. Magyszóval egy csengő, felgyullad egy lámpa és a rendőrségi jelzőközpontban egy szám jelenik meg. A szám nyomán meg lehet állapítani az erre a célra berendezett külön nyilvántartóban, hogy milyen utcában, milyen számú házban, hányadik emeleten, milyen számú lakásból kérnek segítséget, sőt a háznak és a lakásnak vázlat szerű térképe is adva van az összes ajtókkal és ablakokkal. Ilyen jelzésre természetesen azonnal indul néhány rendőr a helyszínre.

— **Harmincszázalékos fizetésemelést kapnak a vasuti tisztviselők.** Bukarestből jelentik: A vasuti tisztviselők az 1914. évi fizetésük alapján 30 százalékos fizetésemelést fognak kapni.

— **Bothmer grófnőt lopással vádolják.** Berlinből jelentik: Bothmer grófnőnek kikézsbesítették az államügyészség vádiratát, amelyben Potsdam-ban Rieck igazságügyi főtanácsos kárára folytatólagosan elkövetett lopással vádolják. A vád egyedül a grófnő ellen irányul és Hefler kapitányt, akinek nevét ez ügybe szintén belekeverték, még tanúnak sem idézték meg. A grófnő négy nap haladékot kapott, hogy a vádiratra válaszoljon. Hefler kapitány kijelentette, hogy Bothmer grófnővel semmiféle közelebbi kapcsolatban nem állt és a kormánytanácsos házában csak baráti látogatások alkalmával fordult meg. Szerinte az egész eljárás különböző intrikákra vezethető vissza. Bizonyos társadalmi körökben nem nézték jó szemmel az ő gyors előlépését. Potsdam arisztokrata körei pedig azért haragudtak a grófnőre, mert nem elégedett meg a potsdami előkelőségek szűk társaságával, hanem másutt is megfordult.

— **A „Zeiroth Mizrachi” felavatónne-pélye.** Kellemes szórakozásban lesz része Kolozsvár zsidó közönségének folyó hó 24-én. Ugyanis szombaton este 8 órai kezdettel tartja a „Zeiroth Mizrachi”, az Építőmunkások otthona nagytermében (Patak-utca 5.) műsoros felavatónnepejét. Meglepetésként fog szolgálni a zsargon-kabaré, amelyet Kolozsvár közönsége a Strammer színtársulat távozása óta nélkülöz. Többek között színpadra kerül „Der Teufel im Restaurant” című kabaré, Giszkalaynak „A titok” című egyfelvonásos drámája, 10 tagú ballet, nemzeti tánc, továbbá több aktuális ének, szavaltat és zsargon kuplé, melyet az ifjú egyesület felavatása fog követni. Büfféröl a rendezőség gondoskodik. A tiszta bevétel részben a Keren Kajemet, részben pedig a Poala Mizrachi javára fordítatik. Jegyek elővételben kaphatók Jakobovics utcái óra üzletében, Calea Regele Ferdinand 75. szám alatt. Tekintettel arra, hogy számított helyek lesznek, ajánlatos jegyekről már elővételben gondoskodni.

— **Eljegyzés.** Perl Rózsika Sighetul-Marmatiei és Wolf Náthán Visoul de sus jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Nagyfaludi Milike Beclean és Gancz Salamon Bistrita jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **In contumaciam életfogytiglani kényszermunkára ítélték Terentét.** Bukarestből jelentik: Tulcéában esküdtszék tárgyalta Terente haramiavezér pörét. Terente Stefan, aki tudvalevőleg külföldi szökésben van, in contumaciam életfogytiglani kényszermunkára ítélték.

— **Román kurzus kereskedők részére.** November 1-én új román nyelvtanfolyam nyílik meg a kereskedők részére a kolozsvári Kereskedők Tanácsánál. A tanfolyam az esti órákban lesz megtartva. Jelentkezéseket elfogad a Kereskedők Tanácsa titkársága (Str. Memorandului 6.) a hivatalos órák alatt, ahol a feltételek is megtudhatók.

* Purgó az egyetlen biztos hashajtó. 1

* **Egy bevált gyógyszer érelmeszesedés, sorvadás, bazedow, gyomorhaj, emésztési és anyagcsere zavarak ellen.** A nemzetközi orvostudomány legkiválóbb képviselői 25 éves tapasztalat eredményeképpen a legcsodálatosabb sikerrel alkalmazzák a Pankreon-rhenaniát betegeknek. Kapható minden gyógyszerárban. Ismertetőt készséggel küld a romániai vezérképviselet: *Royal drogéria, Cluj.*

— **Gyakorlati héber tanfolyam a Tarbut-ban.** A Tarbut vezetősége felbuzdulva a nyári héber gyakorlati tanfolyamok sikerén, f. évi november hó 1-én újabb tanfolyamokat szervez. Jelentkezni lehet hétköznapokon d. u. 4-6 között a Tarbut-iskolában, (Str. General Berthelot v. Eötvös-u. 8. szám) Klein Eliahu tanár úrnál. A Tarbut keretében működő Talmud Tóra tanfolyamok a f. tanévben ismét megkezdődtek. Más iskolákba járó tanulók is felvétetnek. Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy még e hét folyamán jelentkezőket szívesen beírja Klein Eliahu tanár úr naponta d. u. 4-6 között a Tarbut iskola helyiségében.

Ritka alkalom!

Csak 2 napig

Gróf Szóchenyl
 nagyváradai püspök elárverezett
műgyűjteménye

Megtekinthetők vételkényszer nélkül!

Rosenberg
 műkereskedő,
 Unió-utca No 25.

Csak 2 napig

kerül nálam eladásra. u. m. műtárgyak, ezüstök és a tik porcellánok, ugyszintén persaszőnyegek nagy választékban!

KÖZGAZDASÁG

Tizenkettőezeröttszáz lesz az új magyar korona szorzószáma

Bud János pénzügyminiszter nyilatkozata az aranyvalutára való áttéréseiről

(Budapest, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyarországi pénzügyek szanálása tekintetében nagy szerepet játszik az új pénz gység, amelyben most végleges megállapodás történt. Magyarország áttért az aranykoronára, mint pénzegységre és megállapították, hogy egy aranykorona értéke 12.500 mai koronával egyenlő.

Bud János magyar pénzügyminiszter nyilatkozott az új pénzegységről és kijelentette, hogy az ország pénzügyi körei főleg azért döntöttek a korona mellett, mert kívánatosnak tartották, hogy az új pénz az érvényben levő pénzegységre támaszkodjon. Nem lett volna célravezető, ha egy nagyobb pénzegységet vett volna a kormány alapul, mert ez a gazdasági életben elsősorban az árak alakulására hatott volna kedvezőtlenül. Azonfelül a valorizálás szempontjai is nagy sullyal estek latba az új valutáris berendezkedésnél.

— Reméljük, — mondotta a miniszter — hogy az új pénzegység az ország lakosságában föl fogja fokozni a takarékosági hajlamot, amit a kormány minden rendelkezésére álló eszközzel elő kíván segíteni, minthogy a hitelügyek szanálása főleg attól függ, hogy a betevők kezéből mennyi idegen pénz folyik a pénzintézetek pénztáráiba. Megelégedéssel jelenthetem ki, hogy a betétek az utóbbi időben lényegesen

gyarapodtak. Minthogy az átmenet az új valuta teljes életbeléptetéséig jó ideig fog tartani, remélni lehet, hogy az árak hozzá fognak simulni az új pénzegységhez.

Schober Béla, a Magyar Nemzeti Bank igazgatója szintén nyilatkozott az új pénzegységről, szerinte a legnagyobb szerepet a megállapodásoknál a magyarság konzervatívizmusa játszotta. Magyarországon mindent a hagyományok uralnak és ehhez kellett igazodnia a gyakorlati szempontoknak is. A kereskedők és az iparosok szintén a régi koronarendszerhez kívántak visszatérni. Vita csak a körül volt, vajjon az osztószám a tizezres, vagy tizenkétezeröttszáz legyen-e. Az osztószám példán okulva, sem akartak átmenni más valutára. Ausztriában ugyanis a kétféle pénzrendszer miatt nem tudott olyan áralakulás kikristályosodni, mint amilyent az új pénzegységtől a közönség elvárt.

Egy időben szó volt az angol valutára való átmenetéről is, azonban Anglia az új magyar pénzegység tekintetében teljes érdektelenséget tanúsított és az angol intézőkörök ezt az ügyet Magyarország belső ügyének mondották. Az angol shilling mellett csak kevesen foglaltak állást, mert attól tartottak, hogy az angol pénzegység indexe óriási drágaságot idézett volna elő, holott a szándék az, hogy az indexrendszert a magyar gazdasági életből kiszorítsák.

¶ **December elsején életbelép az új szesz törvény?** Bukarestből jelentik: Az új szesz törvényjavaslat már teljesen készen van. A kamara egyik legközelebbi ülésén Bratianu Vintila pénzügyminiszter fogja betervezni. Mint hírlik, a pénzügyminiszter úgy tervezi, hogy a szesz törvényt december 1-ével életbelépteti.

¶ **Rendezték az Angliával szemben fennálló román háborus adósságokat.** Bukarestből jelentik: A külügyminisztériumhoz Londonból távirat érkezett, mely szerint Titulescu londoni nagykövete tárgyalásai az angol kormánnyal a háborus adósságok rendezésére teljes sikerre vezettek. A távirat azonban nem említ semmit a háboru folyamán elpusztított romániai petróleumtelepek kártalanításának kérdéséről. A minisztérium szerint a távirat homályos s emiatt nem adhat erre vonatkozólag magyarázatot. A fővárosi lapok ebből azt következtetik, hogy a kártalanítási tárgyalások eredménytelenek maradtak. A távirat végén egyébként Titulescu azt közli, hogy az új megállapodások értelmében remélhetőleg a két ország közötti kapcsolatok ki fognak bővülni.

¶ **Piaci árúak tisztújító közgyűlése.** A kolozsvári Sfatul Negustoresc piaci árúak, kiskereskedők és piaci kisiparosok csoportja november 8-án rendkívüli közgyűlést tart. A tárgysorozat egyetlen pontja új tisztikar választása.

¶ **Passzív a román külkereskedelmi mérleg.** Bukarestből jelentik: Az „Argus” hosszabb cikkben foglalkozik Románia külkereskedelmével és a következő statisztikai adatokat tünteti fel: Románia behozatala az elmúlt 6 hónapban 487,847 tonna volt 14 milliárd 543 millió lej értékben. Ugyanekkor kivitelünk 2 millió 675,000 tonna volt 12 milliárd 808,813,660 lej értékben. Ugyanebben az időszakban tavaly ugyancsak 6 hónap alatt a behozatal 431,120 tonna volt 13 milliárd 730,893,662 lej értékben, a kivitelünk pedig 2 millió 280 tonnát tett ki 12 milliárd 17 millió 213,120 lej értékben. Kereskedelmünk tehát passzív, de csak azért, mert különféle magas kiviteli illetékekkel a vasut pedig az 50 százalékos büntetőtarifával mesterséges akadályokat gördít a kivitel fokozódása elé.

¶ **Pretorian vasutügyi vezérigazgató új kinevezése.** Bukarestből jelentik: Pretorian vasutügyi vezérigazgatót 4 évi időtartamra a vasut új közigazgatási bizottsága élére kinevezték.

¶ **Tárgyalások az amerikai pénzcsoporttal.** Bukarestből jelentik: Tancred Constantinescu miniszter közvetett tárgyalásokat folytat az amerikai bankárok pénzcsoportjával a kommercializált vállalatokban való tőkerészesedés ügyében.

¶ **Ratifikálták az amerikai hitelezőket kötött magánegyezményt.** Bukarestből jelentik: A kormány ratifikálta az amerikai hitelezőkkel a magánadósságokra vonatkozó legutóbb megkötött magánegyezményt.

¶ **A kolozsvári kereskedelmi kamara új vezetősége a kormánynál.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara újonnan megválasztott vezetősége és főtárháza szerdán Bukarestbe indul, hogy a kormány tagjainál tisztelegő látogatást tegyen.

¶ **Cseh-osztrák-jugoszláv vaskartell.** Bécsből jelentik: Jól értesült források szerint az osztrák, a csehszlovák és a jugoszláv vasművek közt tárgyalások vannak folyamatban arra nézve, hogy a jugoszláv vasműveket a már fennálló csehszlovák-osztrák kartellbe való belépésre meggyerjék. A cseh kartell arra az esetre, ha a megegyezés létrejön, a jugoszláv vasműveknek 25 millió cseh koronát kitevő kölcsönt helyezett kilátásba.

¶ **Mennyi gabona vár kivitelre.** Bukarestből jelentik: A CFR statisztikája szerint a vasuti raktárakban 383 vagon gabona vár a kivitelre.

¶ **Bécsi marhavásár.** (A Sabovsky és Eiai távirati jelentése.) A mai felhajtás 3116 darab, ebből 523 romániai áru. Prima áru 170—190, másodrendű 130—165 shilling. Egész elsőrendű áru szilárd, jó és közepes minőség változatlan.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgőncím: Saborskysöhne
Wien — Éllállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskúldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

Ha márványi kivitelű fa-, vas- vagy réz-butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg a SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, asztalok, furniárok, bútortermékek legelőcsöbbsen itt szerzhetők be

TÖZSDE

Október 20-án

A lej: Zürichben 247 50, Párisban 10-60, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac általában tüzetelen volt. Az árakban némi szilárdulás észlelhető. A beavattak a lej újabb esésére spekuláltak. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29-50—29-55, Prága 6-22—6-25, Budapest 336—339, Páris 9-35—9-40, Zürich 40-40—40-60, Newyork 208-75—209 50, London 1016—1022, Milánó 8-35—8-40.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-60, Amsterdam 208 60, Newyork 519 30, London 2513-00, Páris 2300-00, Milánó 2075-00, Prága 1540-00, Budapest 70-00, Belgrád 920-00, Bukarest 247-50—247-50, Varsó 85-00, Bécs 73-15.

Bukarest. Devizák: Páris 9-46, Berlin —, London 1017, Newyork 209 00, Milánó 8-40, Zürich 40 00, Bécs 29-50, Prága 6-18, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 795, német márka 49-00, leva 1-50, török lira 116, font sterling 1010, francia frank 9-40, svájci frank 39-50, orosz lira 8-40, drachma 3-80, dinár 370, dollár 208-25, lengyel forint 34-00, osztrák schilling 29-00, magyar korona 28-00, cseh korona 6-15, belga frank 9 60, holland forint 84 50.

SPORT

A Haggibor Bukarestben

(Cluj-Kolozsvár, október 20. Uj Kelet tudósítójától.) A Haggibor kitűnő formában lévő csapata november 1-én a főváros legerősebb csapata, a Juventus ellen vendégszerepel Bukarestben. A Juventus soraiban kiváló külföldi, így budapesti játékosok szerepelnek és a csapat a fejlődő bukaresti futballsport legkiválóbb reprezentánsa, amely nemrég aratott a Vasasok fölött 5:2 arányú szenzációs győzelmet. A Haggibor megerősített csapattal veszi fel a küzdelmet. A fedezetsort Csillag fogja kompletté tenni, míg a csatársorban ismét szerepelni fog a katonai szolgálatának befejeztével most visszatért Mózes.

Bevezetik — nem vezetik be. Alig mulik el egy hét, hogy Magyarországról a professionalizmus közeli bevezetéséről hírt ne kapnánk. Budapesti jelentés szerint a legyengült magyar labdarugó sportért aggodó vezetők ismét konferenciát hívtak egybe, amelyen Biró Dezső, dr. Fodor, Kiss Gyula és Szigeti fognak résztvenni. A jelentés szerint, amennyiben sikerülni fog a hivatásos csapatok mértékösére kirótt adót csökkenteni, úgy Magyarországon tizennégy napon belül bevezetik a professzionizmust.

Kik a világ legjobb tenniszjátékosai? A tenniszsport egyik kiváló angol szakértője, Mr. Wallis Myers ezúttal is közlésezi egyik előkelő angol folyóiratban a tiz legjobb férfi és női tenniszjátékos ranglistáját. Bár a lista nem hivatalos jellegű, a szerző nagy szakértelműen következtetésben általában mértékadóknak tekintik. A lista a következő: Férfijátékosok: 1. Tilden (USA), 2. Johnston (USA), 3. Vincent Richards (USA), 4. Lacoste (Franciaország), 5. Willians (USA), 6. Borotra (Franciaország), 7. Patterson (Ausztrália), 8. Alonso (Spanyolország), 9. Norton (Délafrika), 10. Harada (Japán). Női játékosok: 1. Lenglen (Franciaország), 2. Wills (USA), 3. Kane (Anglia), 4. Ryan (USA), 5. Mallory (USA), 6. Goss (USA), 7. Lambert (Anglia), 8. Fry (Anglia), 9. Villont (Franciaország), 10. Jessup (USA).

Lemondott a futballszakosztály titkára. A kolozsvári futballszakosztály titkára, Blumberg József benyújtotta lemondását. Az ideiglenes jelleggel működő labdarugószakosztálynak sok nehézséggel kell megküzdeni és a CR-el keletkezett konfliktusa következtében helyzete válságossá vált. A súlyos hajóról elsőnek az agitilis titkár távozik, aki külföldre költözik.

Aristom a durva játékosnak. Prágában — ugylátszik — radikális rendszabályokkal igyekeznek véget vetni az újabbban egyre inkább elharapózó durva játéknak. A vasárnapi mérkőzések alkalmával a Kladno nevű cseh csapat egyik ismert durva játékosja több ellenfelét leterítette erőszakos játékmódorával. Másnap idézetet kapott a rendőrségtől, ahol közölték vele, hogy könnyű testi sérteséért 24 órai fogházzal büntetik.

IZ nagy

Nagy vála minden szórmeár

Fér

Mosse 1059

teljes k hoz Erdeklődő OSZTIÁN

MAR Cluj, Pia

אברהם

מחלקת

המחלקה

Gajza

Cluj, S késes, n ükösöz

איממער

לאנער

Erdély legr

zongor

Cluj

TRI

Szállit zongora legelőnyösebb Több ezer el Vidékre szállit

d'or

Se

les plus

IZRAEL JÓZSEF

nagy szőrmeáruháza — Cluj, Calea Victoriei No 2.

Nagy választék mindenféle szőrmeáruhában!	Bundák	9500 leitől	Nagy választék mindenféle szőrmeáruhában
	Sport-bundák	3500 eitől	
	Gyermek-bundák	1150 leitől	

Férjhez mehetnek a lányok

Moson 1839

mert 20 heti vagy 5 heti kényelmes részletfizetés mellett

azonnal

teljes kelengyét és minden egyéb ruházati cikket vásárolhatnak, s így a **hozomány nem szükséges!**

Érdeklődők forduljanak bizalommal a szoliditásáért előnyösen ismert **OSZTIAN és WEISZ** céghez, Cluj, Urania-palota. (Telefon 930 szám.)

MARTIN PAL jun.

Cluj, Piata Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פאבריק

עדיינט אללערלייא ועלכווארען

פאסטקאפעטע ועודען פאסטע פער נאכנאכטע

פרייקאראנט אונד הכשר אויף פערלענגען

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.

képes, n.ükösörüs, műszerész, nickelőző telep.

חלפים וונד איממע

אום לאנגער

Telefon 419

zongora raktára

TRISKA I.

Erdély legrégebb és legmegbízhatóbb

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Kárpitos kellékek

Afrika, Gradik Viaszovászón, Gurtnik, Spárgák, Hessian

BOSKOVICS JÓZSEF CLUJ

zák és ponyva köleső.úcsi és eladási üzle'te

Strada Regina Maria 15 sz. Telefonszám: 910.

Megérkeztek

K. Szabó Rózsika

Cluj, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi M.-u.) 14. szám

nőikalap modellházába

az idény legszebb, eredeti párisi, bécsi

kalapujdonságai.

Nagy választék a legszebb filckalapokban. **300 leiert** minden színben kaphatók.

Raglanok

öltönyök, gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruháza

Cluj, Piata Unirii (Főtér) 14

d'orsay parfumeur

17, rue de la Paix — PARIS

ses poudres

sept Teintes

les plus adhérentes les mieux parfumées

Telefon 4-79 Telefon

SZABÓ JENŐ

női divatkülönlegességek nagyáruházába Cluj

Francia selymek

délutáni és estélyi ruhákra

Bordürös és sima lamék, creppek.

Angol szövetek

Costüm- és kabátanyagok sima és melirozott színekben

Bársonyok és velourchiffonok

a legdivátosabb pasztellszínekben

raktárraérkeztek

Butorszövet és selymbrocatok, függönyök óriási választékban.

Telefon 4-79 Telefon

